

PPS Klimaatperspectief NL agroproductie

Webinar over resultaten en geleerde lessen, 29 november en 9 december 2024

Joan Reijs, Pim Mostert, Irene Gosselink

Huishoudelijke mededelingen

- De webinar wordt opgenomen en op de webpagina van de PPS gezet. Wie niet in beeld wil, kan de camera uitzetten.
- Microfoon aub op stil.
- Vragen graag in de chat.
- De webinar is in blokken ingedeeld, na elk blok bespreken we de vragen, dan kan ook een vraag gesteld worden: dan handje opsteken als u een vraag heeft.

Agenda webinar en inhoud presentatie

- ➔ 1. Achtergrond PPS klimaatperspectief
- 2. Enkele vragen aan deelnemers
- 3. Visualisatiematrix
- 4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR
- 5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA
- 6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen
- 7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

Wetgeving en doelen klimaat

Overheden:

- Parijsakkoord
- Klimaatakkoord
- Klimaatwet

PARIS CLIMATE AGREEMENT

<https://energytracker.asia/cop26-is-this-make-or-break-for-the-paris-agreement/>

Bedrijfsleven:

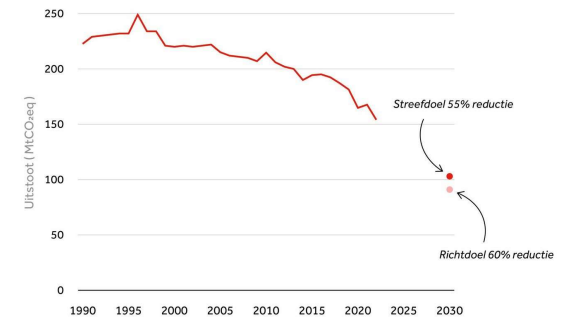
- Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)
- Science Based Target initiative (SBTi)

Voorbeeld:

Nederlandse broeikasgasemissies

Historische emissies van Nederland en streefdoelen

bron: PBL

<https://nos.nl/collectie/13958/artikel/2498171-grote-klimaatuitdaging-voor-nieuw-kabinet-zo-staan-we-ervoor-in-negen-grafieken>

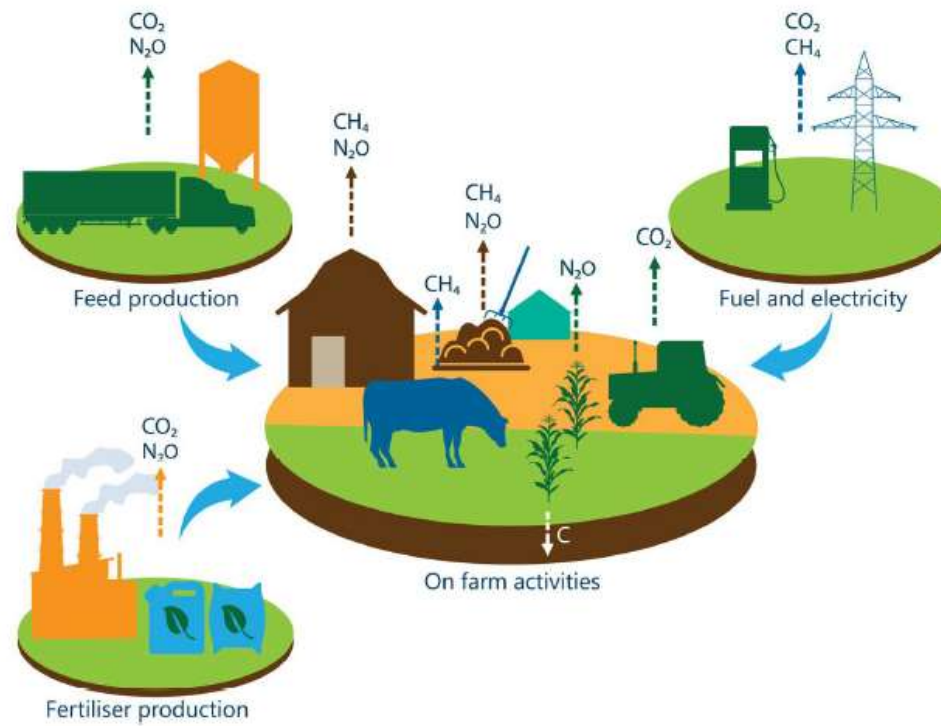
Onze klimaatdoelen voor 2030

Broeikasgasuitstoot 2015-2030

<https://www.frieslandcampina.com/nl/duurzaamheid/planeet/klimaat/het-klimaatplan/>

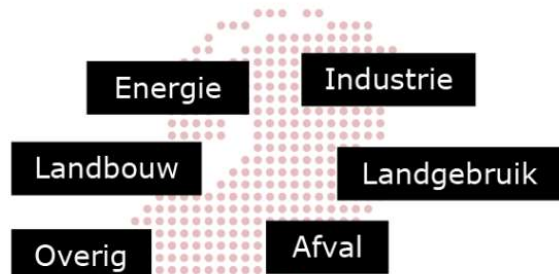
Broeikasgassen in keten van melkveehouderij

Vraagstelling PPS

- **Twee meetsystemen** voor klimaatimpact, die beiden zullen **blijven bestaan**
- Kunnen we deze twee werelden beter **verbinden** zodat overeenkomsten, relaties en verschillen transparant worden?

NIR national inventory report

- Alleen Nederlandse emissies
- Verdeeld over zes sectoren
- De overheid rapporteert via NIR

LCA levenscyclusanalyse*

- Alle emissies van een product over de levenscyclus
- Inclusief internationale emissies
- Het bedrijfsleven rapporteert via LCA

Opzet en doelen PPS

- PPS = Publiek Private Samenwerking
- Looptijd onderzoek: 2020 - 2024
- Consortiumpartners:
 - LNV (SK&I)
 - Nevedi (voer)
 - NZO (zuivel)
 - CoViVa (varkens)
 - SBK (kalveren)
- Uitvoering:
 - WUR
 - Blonk Sustainability

Belangrijkste doelen PPS

1. Ontwikkelen visualisatiematrix
2. Bundelen kennisuitwisseling & expertise bedrijfsleven
3. Bevorderen kennisuitwisseling tussen bedrijfsleven en overheidsorganisaties (via technische werkgroep)
4. Input voor verbetering methoden (zowel overheid als bedrijfsleven)

Agenda webinar en inhoud presentatie

1. Achtergrond PPS klimaatperspectief
- ➔ 2. Enkele vragen aan deelnemers
3. Visualisatiematrix
4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR
5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA
6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen
7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

Enkele vragen aan de deelnemers

Hoe deelnemen?

1

Ga naar wooclap.com

2

Voer de code van het
evenement in de bovenste
banner in

Evenementcode
BXKQUJ

 Antwoorden per sms inschakelen

Interactief (Irene werkt uit in wooclap), hier de inloggegevens opnemen

- In welke sector ben je werkzaam? → woordwolk (Antwoord in losse termen, niet in zinnen)
- Ben je er bekend mee hoe de klimaatimpact van de landbouw in beeld wordt gebracht? -> Poll, 1
Antwoord mogelijk, kies uit: goed mee bekend / enigszins mee bekend / niet mee bekend
- Ken je de termen NIR en LCA? Wat zijn de belangrijkste verschillen? → woordwolk (Antwoord in losse termen, niet in zinnen)
- Bij de productie van varkens (van begin keten tot en met de boerderij): hoeveel procent van de broeikasgasemissies valt bij de beoordeling van de Nederlandse klimaatdoelen binnen de sector landbouw? -> Poll, 1 Antwoord mogelijk, kies uit: < 25% / 25-50 % / 50-75% / >75%

Agenda webinar en inhoud presentatie

1. Achtergrond PPS klimaatperspectief

2. Enkele vragen aan deelnemers

➔ 3. Visualisatiematrix

4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR

5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA

6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen

7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

NIR - Emissieregistratie

<https://www.emissieregistratie.nl/introductievideo-wat-is-emissieregistratie>

NIR national inventory report

- Alleen Nederlandse emissies
- Verdeeld over zes sectoren
- De overheid rapporteert via NIR

Table ES.2 Summary of emissions trends per sector (Tg CO₂ equivalents, including indirect CO₂ emissions), 1990–2022

	1. Energy	2. IPPU	3. Agriculture	4. LULUCF	5. Waste	Total (incl.) LULUCF
1990	154.1	27.0	25.2	5.4	16.3	228.1
1995	167.0	26.3	24.3	5.2	14.4	237.1
2000	163.8	24.0	20.7	5.4	11.3	225.2
2005	168.5	20.8	18.4	5.5	7.4	220.6
2010	171.9	18.8	18.3	5.4	5.4	219.9
2015	154.5	16.5	19.1	6.2	4.1	200.4
2021	129.8	16.1	18.0	4.4	3.1	171.5
2022	118.2	14.3	18.0	5.1	2.9	158.4

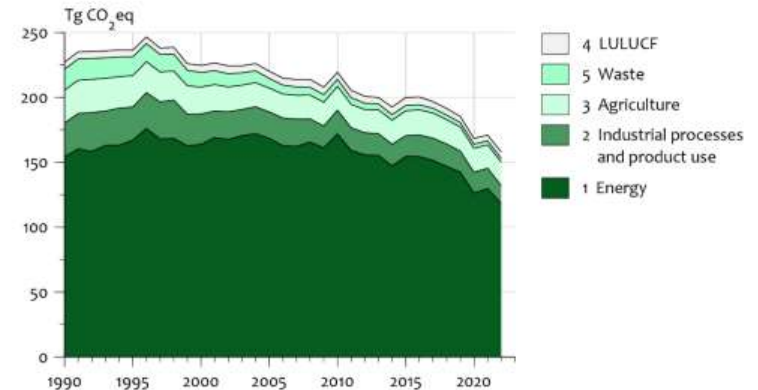
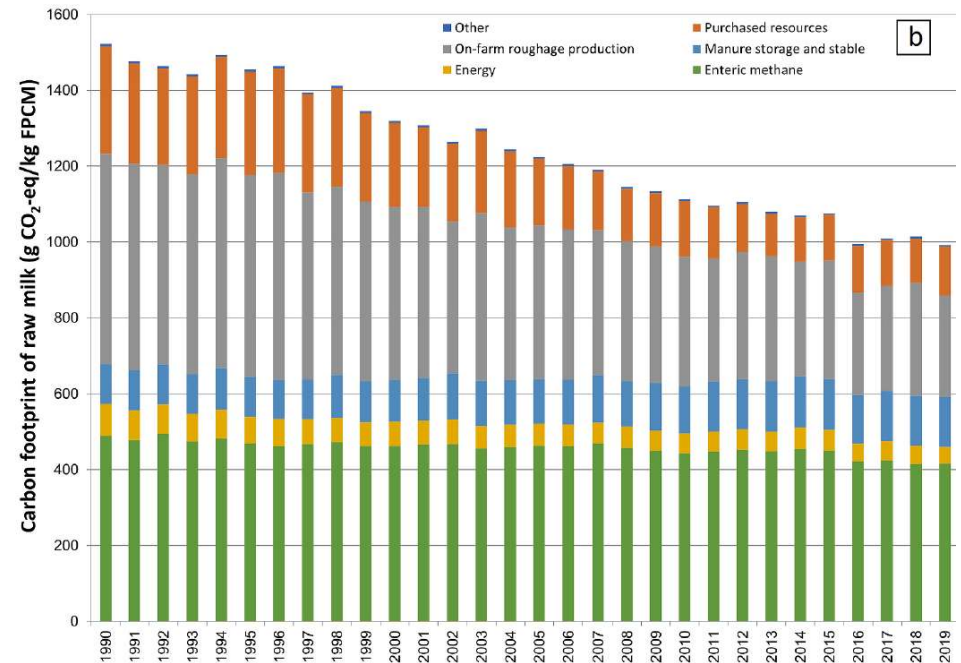

Figure ES.3 Overview of trends in GHG emissions per sector (incl. LULUCF), 1990–2022

[Greenhouse gas emissions in the Netherlands 1990–2022 National Inventory Report 2024](#)

LCA – Ketenenadering

Source: Hoppers et al. 2022

Matrix: verbinden van LCA en NIR

- LCA uitgevoerd voor deelnemende sectoren t/m boerderijniveau
- De emissies zijn opgedeeld naar regio (Nederland, Europa, rest van de Wereld), NIR-sector en internationaal transport

NIR-sector	Landbouwgerelateerde emissies die worden meegenomen
Energie	Emissies die gerelateerd zijn aan energieverbruik, bijvoorbeeld productie elektriciteit en transport.
Industriële processen en productgebruik	Alle niet-energie gerelateerde emissies door industriële activiteiten en het gebruik van producten, bijvoorbeeld kalk-, ammoniak-, salpeterzuurproductie.
Landbouw	Emissies ontstaan zowel in het dier, in stallen en mestopslagen en bij aanwending van meststoffen.
Landgebruik, landgebruiksverandering en bosbouw	Emissies en vastlegging door landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw.
Afval	Emissies tijdens vergisten en verbranden van mest.
Overig	Voor agrarische sector worden hier geen broeikasgasemissies gerapporteerd.

Resultaten - Visualisatiematrix

Ketenbenadering (LCA)

NIR Nederland

Nederland

Europa

Rest wereld

Totaal

NIR-sectoren:

Energie 14,7%

Industriële processen en productgebruik 0,8%

Landbouw 43,1%

Landgebruik, landgebruiksverandering en bosbouw 1,0%

Afval 0,04%

Subtotaal NIR 59,6%

Internationaal transport

Totaal

4,2%

2,4%

8,2%

2,9%

0,02%

17,7%

2,2%

2,3%

2,6%

14,1%

0,5%

21,7%

21,1%

5,4%

53,9%

17,9%

0,6%

99%

1,0%

100%

Broeikasgasemissies (CO₂-equivalenten per afgeleverd vleesvarken volgens levenscyclusanalyse t/m bedrijf van vleesvarkenshouderij) verdeeld (%) over NIR-sector en regio van uitstoot

- Waar komen emissies berekend volgens ketenbenadering (LCA cradle-to-farm) terecht in nationale systematiek (NIR)?
- Instrument waarmee dit in matrixvorm gevisualiseerd wordt
- Uitgewerkt voor alle deelnemende sectoren
- Inhoudelijke basis voor matrix uitgewerkt in rapport <https://edepot.wur.nl/548512>

Conclusies - Visualisatiematrix

Ketenbenadering (LCA)

NIR Nederland

Nederland

Europa

Rest wereld

Totaal

NIR-sectoren:

Energie 14,7%

Industriële processen en productgebruik 0,8%

Landbouw 43,1%

Landgebruik, landgebruiksverandering en bosbouw 1,0%

Afval 0,04%

Subtotaal NIR 59,6%

Internationaal transport 1,0%

Totaal 100%

4,2%

2,2%

21,1%

2,4%

2,3%

5,4%

8,2%

2,6%

53,9%

2,9%

14,1%

17,9%

0,02%

0,5%

0,6%

17,7%

21,7%

99%

Broeikasgasemissies (CO₂-equivalenten per afgeleverd vleesvarken volgens levenscyclusanalyse t/m bedrijf van vleesvarkenshouderij) verdeeld (%) over NIR-sector en regio van uitstoot

1. Substantieel deel ketenemissies buiten Nederlandse NIR sector Landbouw

- Melkvee: 30%
- Varkens: 57%
- Vleeskalveren: 67%

2. Substantieel deel ketenemissies in buitenland:

- Melkvee: 20%
- Varkens: 40%
- Vleeskalveren: 50%

3. Voornaamste ketenemissies buiten NIR-landbouw NL:

- Emissies productie **voergrondstoffen**. Vooral NIR-sector landgebruik – rest van de wereld. O.a. ontbossing bij productie mengvoer grondstoffen.
- Emissies productie en gebruik van **energie** (NIR-sector energie in binnen- en buitenland). Energiegebruik op het landbouwbedrijf en in aanvoerketen (bv. verwerking voergrondstoffen).

Implicaties - Visualisatiematrix

Ketenbenadering (LCA)

NIR Nederland

Nederland

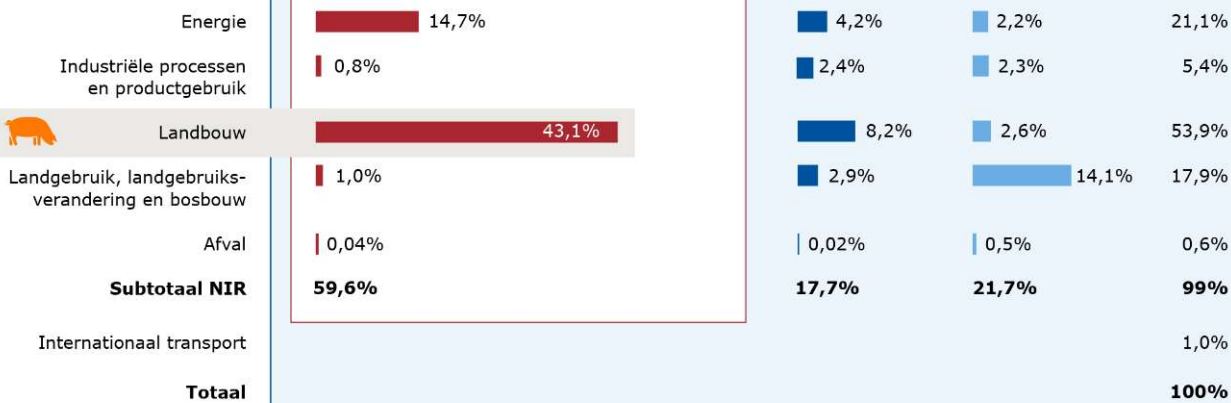
Europa

Rest wereld

Totaal

NIR-sectoren:

Broeikasgasemissies (CO₂-equivalenten per afgeleverd vleesvarken volgens levenscyclusanalyse t/m bedrijf van vleesvarkenshouderij) verdeeld (%) over NIR-sector en regio van uitstoot

1. Als vanuit beleid alleen op NIR-landbouw wordt gefocust, blijven deze emissies buiten beeld. Reductie in andere NIR-sectoren en regio's is niet zichtbaar en hier is dus geen **erkenning** of **stimulans** voor vanuit overheidsbeleid.
2. Eenzijdige focus op de Nederlandse NIR-sector landbouw kan leiden tot ongewenste **afwenteling** van emissies naar andere NIR-sectoren en landen.
3. De **matrixbenadering** maakt het mogelijk deze effecten in beeld te brengen met **behoud van zicht op de bijdrage aan NIR-landbouw in Nederland**.

Matrixbenadering is potentieel **hulpmiddel** voor bedrijfsleven en overheid om breder perspectief te houden bij identificeren mitigatiemaatregelen en monitoren impact.

Reacties visualisatiematrix (interviews)

- Kloof tussen NIR en LCA wordt bevestigd
- Matrix wordt als inzichtgevend ervaren
- Mogelijke plek in overheidsmonitoring:
 - [Jaarlijkse NEMA rapport](#)
 - [Dashboard klimaatbeleid](#)

Let op, geen 'plug and play':

- Matrix is slechts verdelingstool, moet jaarlijks geladen worden met data
- Vergt structureel budget en afspraken
- Goede afbakening nodig van sectoren
- Is waarschijnlijk additioneel, geen vervanging van bestaande rapportages
- Keuze nodig: berekeningswijze LCA als startpunt of NIR als startpunt?

Kernboodschap

Het combineren van de LCA- en NIR-methode zorgt voor een completer beeld van de mogelijkheden die landbouwsectoren en de Nederlandse overheid hebben om de klimaatimpact van deze sectoren te verminderen.

Want:

1. Ketenemissies en –inspanningen buiten NIR-landbouw blijven anders buiten beeld
2. Beter in kaart brengen van verhouding tussen emissies in overige NIR-sectoren en tussen emissies in het buitenland
3. Combinatie van LCA en NIR-methode kan een hulpmiddel zijn bij identificatie van monitoring en mitigatiemaatregelen

Agenda webinar en inhoud presentatie

1. Achtergrond PPS klimaatperspectief
2. Enkele vragen aan deelnemers
3. Visualisatiematrix
- 4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR
5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA
6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen
7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

NIR - Emissieregistratie

<https://www.emissieregistratie.nl/introductievideo-wat-is-emissieregistratie>

NIR national inventory report

- Alleen Nederlandse emissies
- Verdeeld over zes sectoren
- De overheid rapporteert via NIR

Table ES.2 Summary of emissions trends per sector (Tg CO₂ equivalents, including indirect CO₂ emissions), 1990–2022

	1. Energy	2. IPPU	3. Agriculture	4. LULUCF	5. Waste	Total (incl.) LULUCF
1990	154.1	27.0	25.2	5.4	16.3	228.1
1995	167.0	26.3	24.3	5.2	14.4	237.1
2000	163.8	24.0	20.7	5.4	11.3	225.2
2005	168.5	20.8	18.4	5.5	7.4	220.6
2010	171.9	18.8	18.3	5.4	5.4	219.9
2015	154.5	16.5	19.1	6.2	4.1	200.4
2021	129.8	16.1	18.0	4.4	3.1	171.5
2022	118.2	14.3	18.0	5.1	2.9	158.4

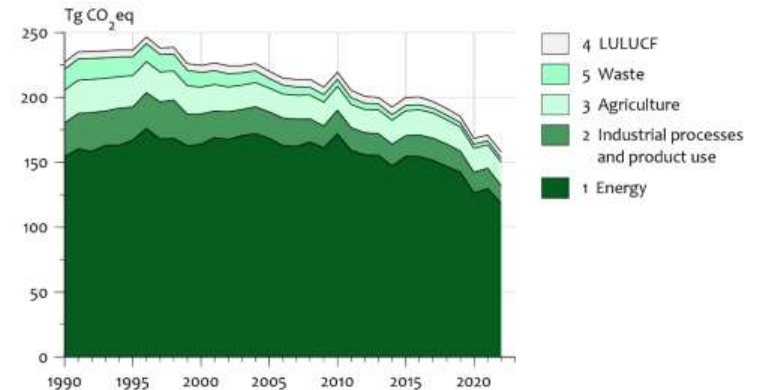
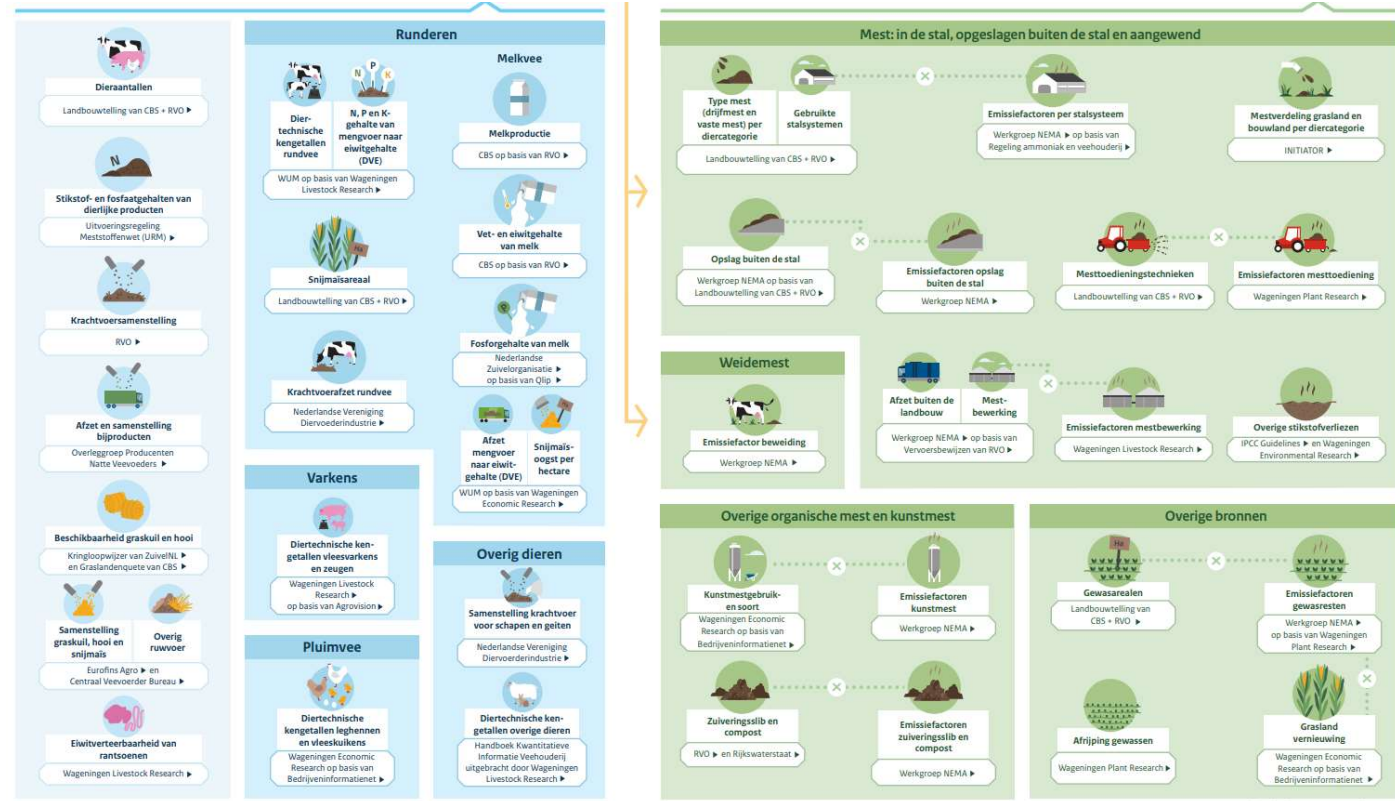
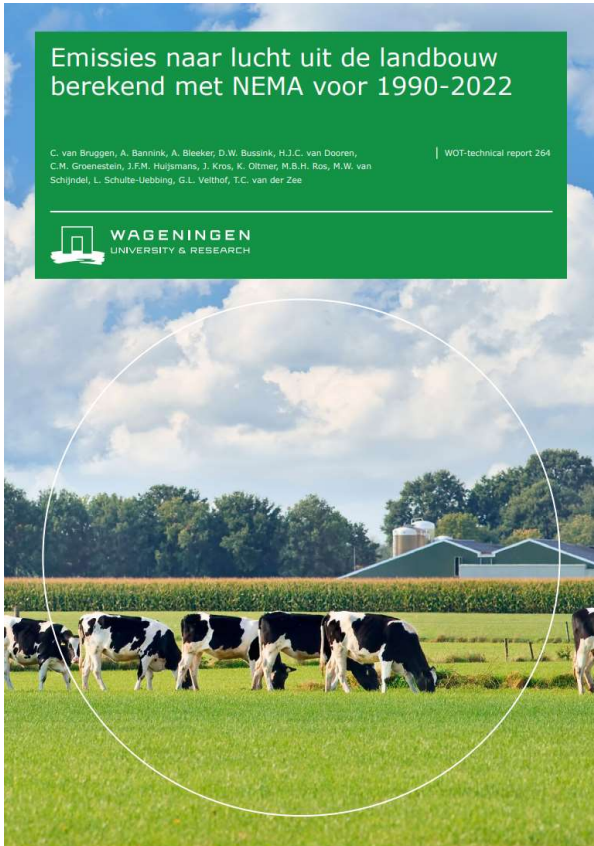

Figure ES.3 Overview of trends in GHG emissions per sector (incl. LULUCF), 1990–2022

[Greenhouse gas emissions in the Netherlands 1990–2022 National Inventory Report 2024](#)

NIR landbouw: basis is NEMA model

Publicatiedatum: 19 november 2020

Waarom aandacht 'sectordata NIR' in PPS?

1. NEMA basis voor beoordeling voortgang nationale doelen
2. In sectoren steeds meer ontwikkelingen en mogelijkheden op gebied van dataverzameling individuele bedrijven
3. Richting 2030 mogelijk veel nieuwe maatregelen (denk aan stal- en mesttechnieken, additieven e.d.).
4. Hoe zorgen dat inspanningen van sectoren ook zichtbaar worden in de monitoring?

[Mogelijkheden om monitoring van klimaatimpact van de landbouw te verbeteren via sectordata](#)

Hoe hebben we dit aangepakt?

- Kans: in technische werkgroep PPS zowel bedrijfsleven als uitvoerders / beheerders diverse monitors. Gerichte gesprekken met alle betrokken partijen.
 - Vraag: waar liggen behoeften, kansen en mogelijkheden om meer sectordata te gebruiken in de NIR?
 - Doel: behoeften en wensen bij elkaar brengen, dialoog starten, prioriteren
- Verdiepende vervolggesprekken op meest veelbelovende kansen
- Uitwerken tot advies aan sectorpartijen en uitvoerders.

Rol PPS is soort intermediair. Samen dingen helder krijgen, advies of verzoeken aan uitvoerders monitoring (bv. NEMA of WUM) formuleren.

Belangrijkste voorwaarden gebruik databronnen

1. Tijdreeks moet compleet zijn (1990-heden)
2. Statistieken moeten gehandhaafd blijven of bij nieuwe bronnen gelijkwaardigheid aangetoond
3. Emissiefactoren zijn constant of wijzigen goed onderbouwd over tijd
4. Rekenwijze blijft gelijk of wordt voor gehele tijdreeks vervangen door complexere/andere berekening (tenzij gelijkwaardigheid aangetoond wordt)

Zie ook: <https://edepot.wur.nl/548512>

Samenvatting adviezen 'Sectordata NIR'

Onderwerp	Advies
1. Nutritionele samenstelling voedermiddelen	<p>Voor een nauwkeurigere berekening van de voeropname, excretie en emissie per diercategorie is het wenselijk dat CBS meer informatie ontvangt en dat deze informatie beter is uitgesplitst naar diercategorieën. Deze informatie is in principe beschikbaar bij veevoerbedrijven</p> <p>Drie routes mogelijk:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Huidig: voerleveranciers leveren aan RVO, RVO levert door aan CBS. Wetswijziging nodig2. Veevoerbranche levert rechtstreeks aan CBS3. Via centrale database KLW (kan alleen voor melkveehouderij) <p>Verken verder met CBS, RVO, veevoerbranche en LNV wat de beste route is om de benodigde, beter uitgesplitste informatie van voerleveranciers bij het CBS te krijgen.</p>
2. Gebruik additieven in veevoer	<p>Er zijn verschillende additieven die een emissie reducerend potentieel hebben. Het is mogelijk om de hoeveelheden gevoerd op te vragen bij de KLW, als ze daar worden geregistreerd. Mits er een wetenschappelijk EF bekend is voor het additief.</p>
3. Be- en verwerking van mest	<p>Databronnen als de KLW en de jaarlijkse enquête van NCM kunnen een mogelijk alternatief zijn voor de huidige registratie van mestverwerking via VDMs. Ga na in hoever deze databronnen geschikt zijn voor de nationale emissieregistratie en wat er nodig is om deze gegevens structureel te ontsluiten.</p>

Samenvatting adviezen 'sectordata NIR'

Geprioriteerd onderwerp	Advies
4. Weidegang	Het advies aan de Taakgroep is om in overleg te gaan met de zuivelsector over de recente ontwikkelingen op het gebied van beweidingsregistratie en een plan te ontwikkelen voor een sluitend registratiesysteem dat zowel aan de eisen van de overheid als het bedrijfsleven tegemoet komt en waarmee dubbele registratie en investeringen worden voorkomen.
5. Voerverbruik varkenshouderij	Bij varkensbedrijven is vaak gedetailleerde informatie beschikbaar via managementsystemen over productiviteit en voerverbruik . Dit is ook relevant voor berekening van de carbon footprint. Hiermee kan in potentie ook de berekening van emissie en excretie in NEMA worden verbeterd. De vraag is hoe dit soort informatie structureel beschikbaar kan komen . Ga verder in gesprek onder welke voorwaarden dit soort informatie gebruikt zou kunnen worden.
6. Technische uitgangspunten	De gebruikte gegevens en methoden zijn voor NEMA beschreven in een methoderaapport (Van der Zee et al., 2023). Het verdient aanbeveling dit ook voor de WUM-berekeningen te gaan doen. De huidige evaluatie/revisie biedt hier een mooie gelegenheid toe, bij voorkeur vindt dit dan in het Engels plaats.

Discussie en reflectie 'sectordata NIR' (I)

1. Kansen om monitoring emissies te verbeteren via gebruik sectordata.
2. Verbeteringen belangrijk om effecten (toekomstige) maatregelen mee te nemen in landenrapportage. Sectoren en de overheid hebben hierin een gezamenlijk belang.
3. Taakgroep Landbouw al constant bezig met verbetering monitoring en hierover ook al in gesprek met sectoren.
4. Data moeten volledig en representatief zijn (ook naar het verleden) en levering moet ook naar de toekomst gegarandeerd zijn. Niet altijd eenvoudig.
5. Adviezen relevant, maar geen laaghangend fruit. Vereisen verder uitzoekwerk, afstemming tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven en structurele afspraken.

Discussie en reflectie 'Sectordata NIR' (II)

1. Goed georganiseerde datasystemen zoals Kringloopwijzer in de melkveehouderij vormen een belangrijke potentiële databron om nationale emissieregistratie te verbeteren.
2. Ook in andere sectoren kunnen dit soort datasystemen worden ontwikkeld.
3. Essentieel om dit soort verbeteringen te realiseren is dat de sectorpartijen bereid zijn om data structureel beschikbaar te stellen.
4. Uiteraard alleen mogelijk bij goede afspraken t.a.v. privacy individuele gegevens en voorkomen van gebruik van de data voor oneigenlijke doeleinden.
5. Elke verbeteractie vereist inspanningen bij diverse partijen: steeds afwegen of inspanningen opwegen tegen de verbetering die ermee kan worden gerealiseerd.

Agenda webinar en inhoud presentatie

1. Achtergrond PPS klimaatperspectief
2. Enkele vragen aan deelnemers
3. Visualisatiematrix
4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR
- 5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA
6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen
7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

LCA toepassing in Nederlandse landbouwsectoren

Rapporten vanuit PPS:

- Verkenning van LCA-methodiek en gebruik daarvan in de Nederlandse agrosector
- De invloed van allocatie in levenscyclusanalyse op het berekenen van broeikasgasemissies van de Nederlandse agrosector
- *Effect van variatie en onzekerheid in berekening van carbon footprint van mengvoergrondstoffen*

LCA methoden

- Verschillende guidelines per sector beschikbaar
 - Belangrijk om een uniforme methode te hebben

- Rekenregels LCA guidelines en NIR volgen IPCC

- Belangrijkste verschillen LCA guidelines en NIR
 - LCA is vaak Tier 1 of 2 minimum vereiste, terwijl NIR vaker Tier 2 of 3 gebruikt (landspecifieke emissie getallen en methode)

 - Andere GWP potential LCA (AR 6) en NIR (AR 5)

LCA methodiek van deelnemende sectoren

	Nederlandse Sector systematiek gespecificeerd en gestandaardiseerd	Mate van activiteit in sector (klimaatmonitoring bedrijven)	Monitoring klimaatimpact door sector
Diervoeder	PEFCR feed is basis, Nevedi faciliteert database met compliant grondstoffen, hoge mate van standaardisatie	Hoog vooral in relatie tot zuivelketen	Ja
Zuivel	PEFCR dairy is basis, aansluiting met Feed PEFCR, hoge mate van standaardisatie	Hoog, veel zuivelverwerkers rapporteren en sturen op impact	Ja
Kalveren	PCR meat van UECBV is basis (lijkt op PEFCR maar niet die status), aansluiting met Feed PEFCR	Middel, monitoring vooral op landelijk niveau en bij enkele bedrijven	Ja
Varkens	Guideline voor Nederlandse situatie (volgt PEF methodiek), aansluiting met Feed PEFCR	Hoog, veel slachterijen, verwerkers zijn bezig, behoefte aan verdere finetuning van berekeningen	Nee

Toekomst monitoren van klimaatimpact

- Alle bedrijven zullen uiteindelijk hun bijdrage aan klimaatimpact reductie moeten laten zien, op basis van gestandaardiseerde monitoring
- Dit vereist een grote inspanning voor:
 - Sectororganisaties (standaardisatie)
 - Techbedrijven (implementatie footprinting in bedrijfsmanagement systemen)
 - Uitvoerders van berekeningen
 - Boekhouders en auditors i.v.m. verificatie
 - Ketenregisseurs die incentives creëren voor implementatie van verbetering

Allocatie - wat is het?

- Meerdere producten verlaten het melkveebedrijf
 - Melk
 - Vlees
 - Mest
- Emissies bij LCA uitgedrukt per kg product
- Maar je berekent altijd totale emissies -> verdeelsleutel
- De keuze heeft grote invloed -> totaal verandert er niks!

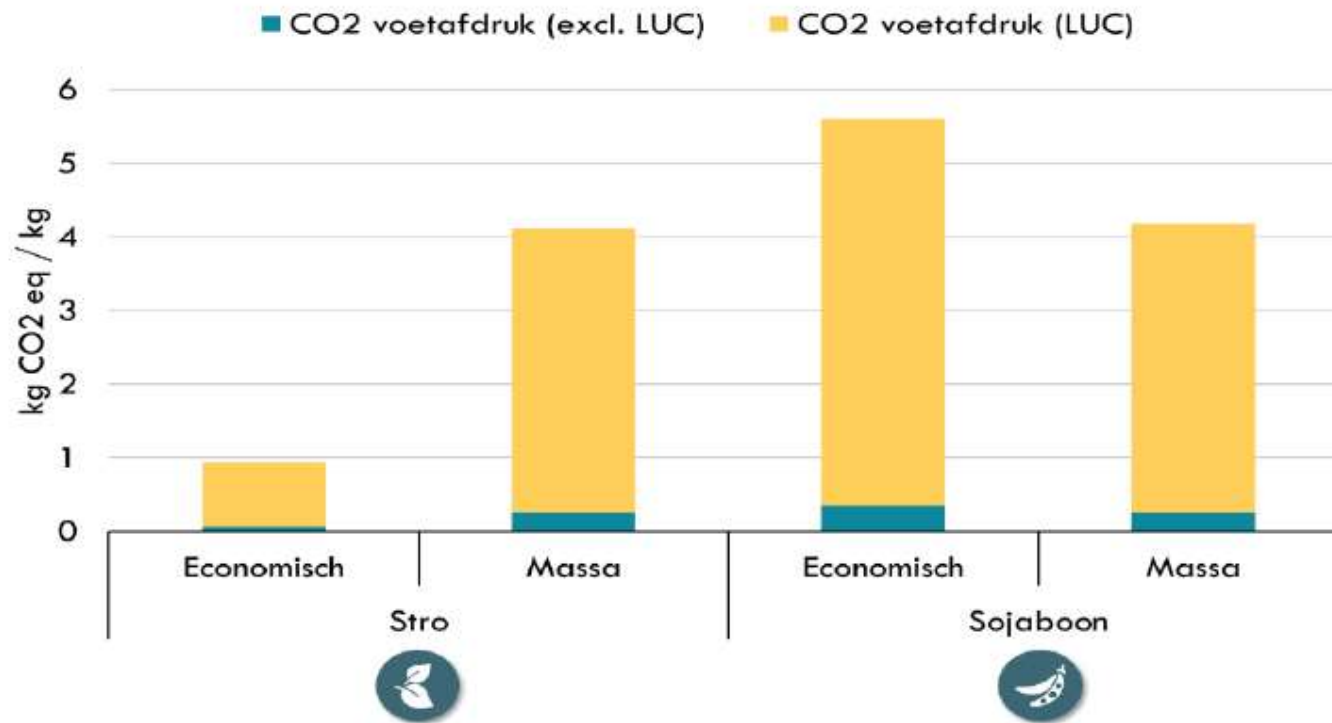

Allocatie - wat is het?

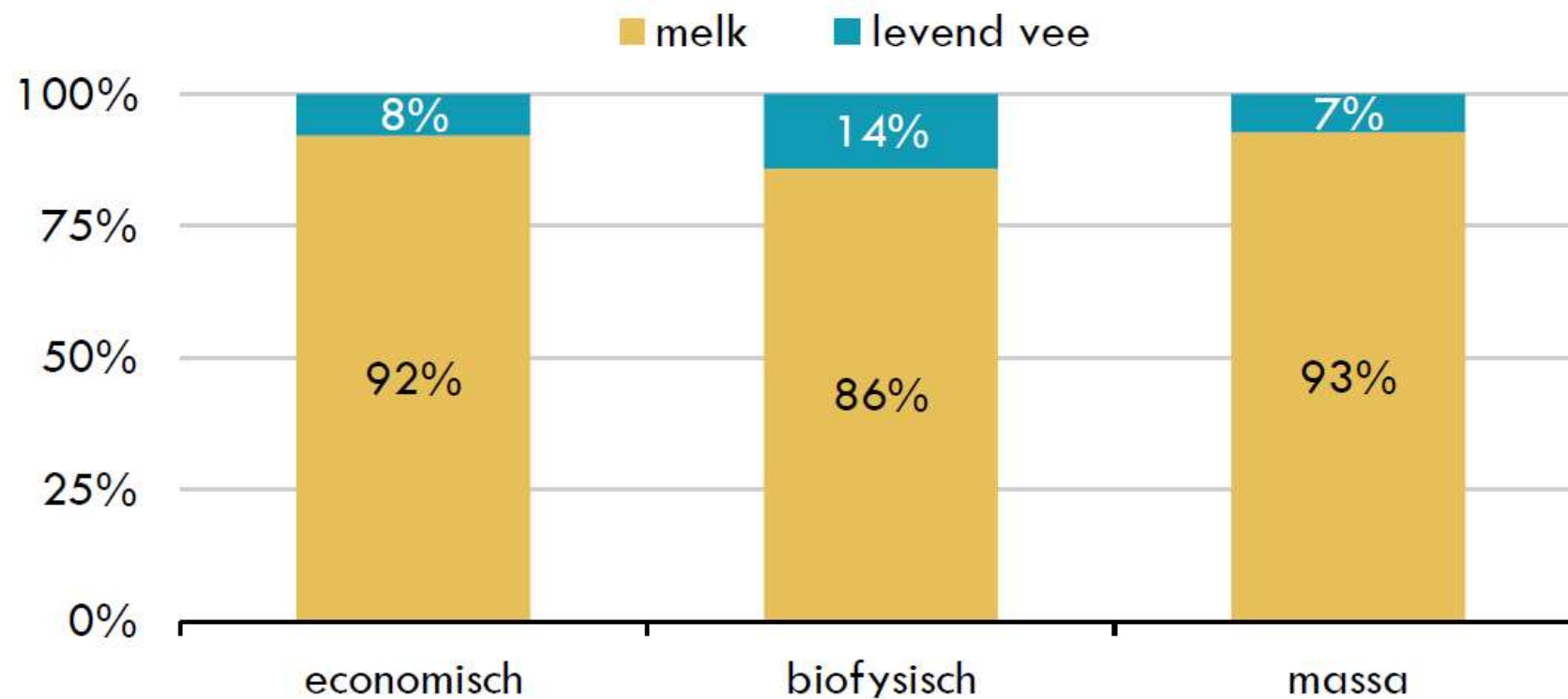
- Stap 1: Voorkom allocatie door:
 - a) het opdelen van een proces in twee of meer deelprocessen en het verzamelen van de input- en outputgegevens die betrekking hebben op deze deelprocessen.
 - b) het productsysteem uitbreiden met de extra functies van de co-producten.
- Stap 2: biofysische allocatie: verdeel de emissies op basis van fysieke relaties tussen de producten. Bijvoorbeeld energie behoeften melk, vlees.
- Stap 3: andere relaties tussen producten, bijvoorbeeld economisch

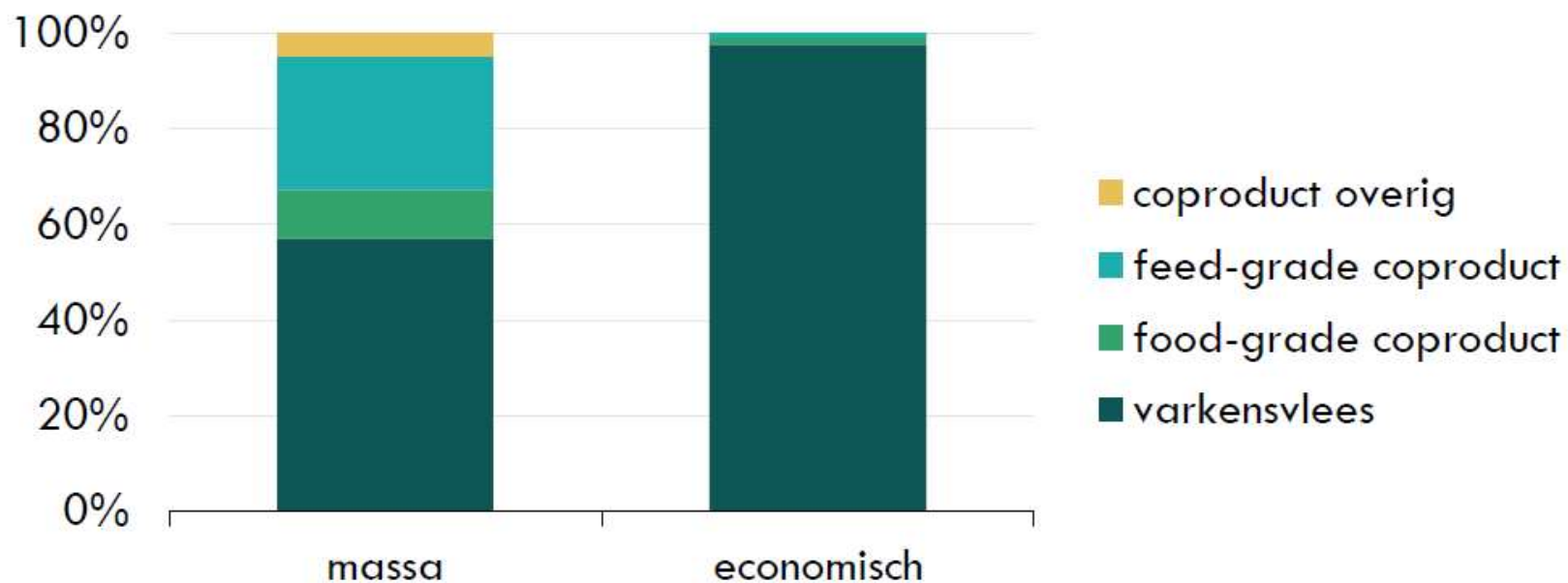
Voorbeeld 1: Sojaboon

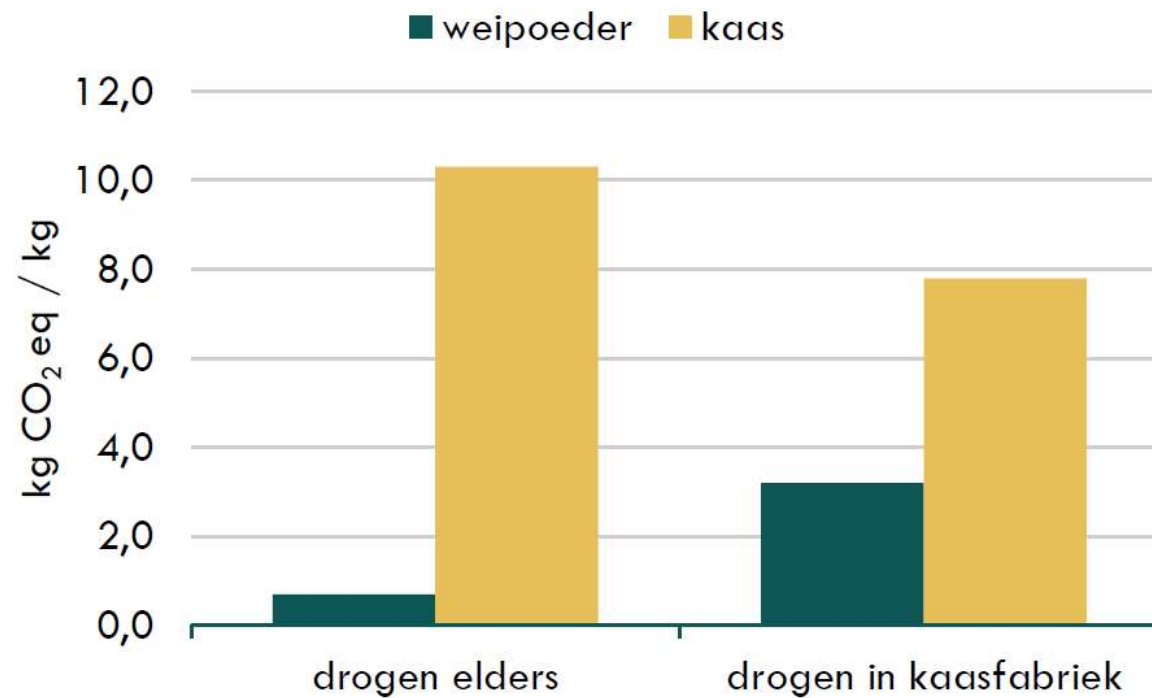
Voorbeeld 2: allocatie op melkveebedrijf

Voorbeeld 3: Allocatie in slachterij

Voorbeeld 4 : Weipoeder vs kaas (economisch)

Conclusies en aanbevelingen

1. Allocatie belangrijk effect op resultaten, maar totaal verandert er niks. Allocatiekeuze is vastgelegd in PEF methodiek.
2. Rapporteer emissies met en zonder allocatie
3. Wees voorzichtig met de vergelijking tussen productgroepen
4. Nieuwe toepassingen van restproducten consequentieel benaderen of systeemitbreiding toepassen
5. Periodiek evalueren of de marktsturing het gewenste resultaat oplevert

Blonk
SUSTAINABILITY TOOLS

 WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Agenda webinar en inhoud presentatie

1. Achtergrond PPS klimaatperspectief
2. Enkele vragen aan deelnemers
3. Visualisatiematrix
4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR
5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA
- 6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen
7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

Waarom beleidsbijeenkomst 28/09/23?

Aanleiding, partners missen:

- Actieve deelname / betrokkenheid overheid
- Waardering en erkenning vanuit overheid voor sectorinspanningen en ketenaanpak
- Acties vanuit beleid om LCA- en NIR-methodiek op elkaar aan te laten sluiten

*Vooraf input opgehaald via serie interviews
(overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen)*

Samenvatting – wat deelt vrijwel iedereen?

1. Drive om klimaatimpact van de landbouw te verminderen
2. Steeds meer druk om emissies op bedrijfsniveau te weten
3. Scope 3 emissies zijn substantieel en relevant voor landbouw
4. Meer data ontsluiten essentieel om toekomstige inspanningen in beeld te krijgen
5. Voorkom dubbele systemen (overheid en bedrijfsleven)
6. Op bedrijfsniveau integraal sturen: voor klimaat op ketenemissies

Samenvatting – waar zitten pijnpunten?

- 1. Complexiteit:** te veel losse projecten, gebrek aan overzicht, zonder ingevoerd te zijn bijna niet te volgen, veel miscommunicatie.
- 2. Gebrek aan regie:** wat moet prioriteit hebben, wie pakt eigenaarschap, wie stuurt aan, hoe organiseren samenwerking?
- 3. Gebrek aan (wederzijds) vertrouwen:** kennis, datasystemen, aanpak, intenties
- 4. Capaciteit en prioriteit bij uitvoering:** uitvoering monitoring nu al onder druk terwijl er eigenlijk een paar stappen bij moeten (meer en sneller).
- 5. Borging en certificering:** hoe zorgen voor juridisch voldoende borgbare berekening van emissies op bedrijfsniveau, vereist veel inzet. Geen vertrouwen bij juristen.

Samenvatting – wat waren onze adviezen?

- 1. Beter afstemmen van monitoringssystemen sectoren (bedrijfsleven) en overheid.** Dit vergt regie en langjarige samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Vertrek vanuit bestaande systemen en internationale standaarden. Organiseer naast inhoudelijk ook bestuurlijk overleg om dit voor elkaar te krijgen.
- 2. Faciliteer het (meten en) berekenen van emissies op individuele bedrijven.** Gebruik hierbij een integrale aanpak (alle duurzaamheidsthema's) en een groeimodel (starten met informeren en stimuleren). Schenk veel aandacht aan borging en certificering.
- 3. Samenwerking tussen overheid en individuele landbouwsectoren op concrete plannen om klimaatimpact te verminderen.** Hanteer ketenbenadering als vertrekpunt, formuleer ketendoel (LCA) en nationaal doel (NIR), gebruik matrixbenadering om zicht te houden op samenhang.
- 4. Stem af met EZK & I&W** over landelijke beleids- en **monitoringsplannen** t.a.v. **scope 3** emissies.

Concretisering 4 beleidsadviezen 2024

1. Afstemming monitoring bedrijfsleven en overheid

Organiseer klankbordgroep bedrijfsleven rondom Taakgroep Landbouw/NEMA

Meer capaciteit NEMA en bottom-up aanpak verder verkennen

2. Faciliteer meten en berekenen emissies individuele bedrijven

Publiek-private aansturing ontwikkeling KPI taal

Bedrijfsgerichte doelsturing LVVN (o.a. stoffenbalans)

Regie orgaan stalinnovatie en mestverwaarding

Rekeninstrumenten bedrijfsniveau in alle sectoren

Meer verbinding tussen pilots en projecten

3. Samenwerking op sectorale klimaatplannen

Ga als LVVN in gesprek met alle landbouwsectoren

Integrale duurzaamheidsvisies als vertrekpunt

Faciliteer als overheid monitoring van voortgang

4. Landelijke benadering scope 3

Actieve inbreng LVVN bij interdepartementaal overleg ketenemissies (Klimaat en Groene Groei)

Agenda webinar en inhoud presentatie

1. Achtergrond PPS klimaatperspectief
2. Enkele vragen aan deelnemers
3. Visualisatiematrix
4. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren NIR
5. Lessen en resultaten op het gebied van verbeteren LCA
6. Beleidsbijeenkomst en vervolgadvisen
- 7. Vervolg

Dit webinar duurt ca. 90 minuten

Vervolg

1. Er volgt in 2025 nog een wetenschappelijke artikel met melkveehouderij als casus en een rapport over variatie en onzekerheid in carbon footprint voergrondstoffen
2. PPS stopt, afstemming bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen blijft relevant
3. Met beleidsadviezen aantal kansrijke opties voor die afstemming benoemd
4. Plek voor matrixbenadering in NEMA rapportages en/of klimaatdashboard? Nog niet concreet. Mogelijk kan dit nog worden opgepakt.
5. Afstemming tussen dierlijke sectoren op het gebied van LCA toepassing belegd bij marktprogramma verduurzaming dierlijke producten (regiegroep LCA)?

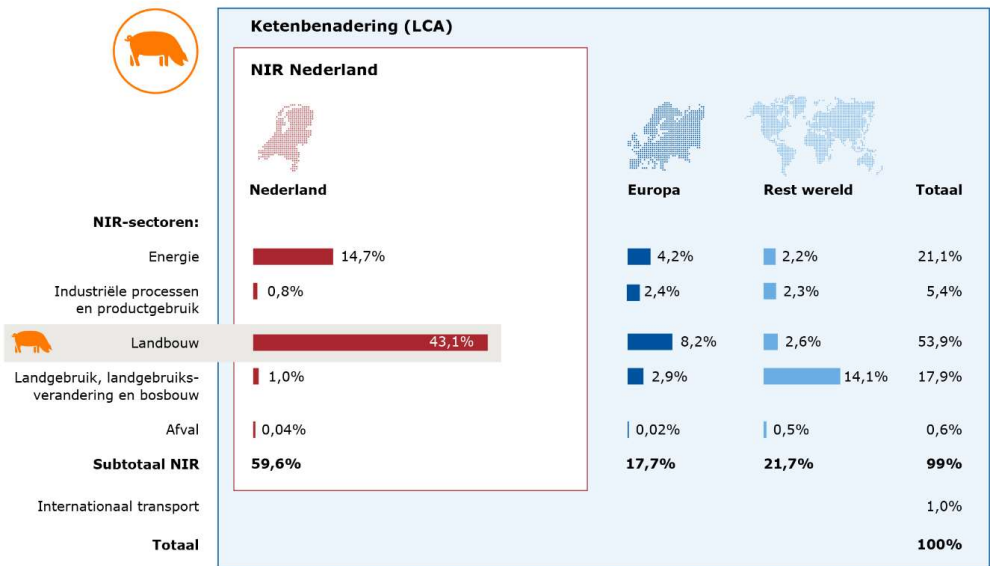
Bedankt voor uw aandacht!

Meer informatie:

[Klimaatperspectief Nederlandse agroproductie - WUR](#)

Of neem contact op met:

Irene.Gosselink@wur.nl

Broeikasgasemissies (CO₂-equivalenten per afgeleverd vleesvarken volgens levenscyclusanalyse t/m bedrijf van vleesvarkenhouderij) verdeeld (%) over NIR-sector en regio van uitstoot